

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור להסדר כובל בין

תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ לטירת

צבי 2000

1. פתח דבר

לפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן חוק התחרות), להסדר בין תנובה מרכז שיתופים לשיווק תוצאת חקלאית בישראל בע"מ (להלן תנובה) לטירת צבי 2000 (להלן טירת צבי וביחד הצדדים). להסדר האמור ניתנו בעבר מספר החלטות פטור מאישור הסדר כובל קודמים, האחרונה שבהן ביום 4.1.2017 (להלן: "החלטת הפטור הקודמת").¹

לאחר שבחנתי את ההסכם בין הצדדים ואת השפעתו על התחרות בשווקים הרלוונטיים ולאחר שהתייעצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו וכי אין ההסדר פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלה, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות, בהתאם לנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והצדדים לו

תנובה היא אגודה שיתופית אשר מוחזקת בשרשרת על ידי Bright Food (Group) Co. LTD (כ-76.7%) ואחזקות תנובה תעמ"ת – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (כ-23.3%). קבוצת

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, בעניין פטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ לבין טיב טירת צבי 2000 (4.1.2017)

תנובה עוסקת בייצור, שיווק והפצה של מוצרי מזון שונים, בין היתר, מוצרי חלב, תחליפי חלב, ירקות קפואים, מוצרי מאפה קפואים ועוד. תנובה הוכרזה כמונופול בתחום חלב לשתייה ומוצרי חלב².

כמו כן, תנובה עוסקת גם בייצור ושיווק של מוצרי עוף קפואים תחת המותג "מאמא עוף", ייצור ושיווק בשר טרי תחת המותג "אדום אדום" ושיווק מוצרי בשר קפוא לא מעובדים תחת המותג "בקר תנובה". כמו כן, קבוצת תנובה עוסקת גם בהיקפים קטנים בתחום מוצרי בשר מעובדים קפואים (בעיקר למקטע המקצועי).

טירת צבי היא שותפות מוגבלת העוסקת בעיקר בייצור של מוצרי בשר מעובדים (כגון נקניקים, פסטרמות ונקניקיות). באופן שולי יחסית (פחות מ-7% מפעילותה) עוסקת טירת צבי בייצור של מוצרי בשר מעובדים קפואים (כגון קבבים והמבורגרים). רוב פעילותה של טירת צבי בייצור מוצרי בשר מועבדים היא למגזר הקמעונאי בארץ. טירת צבי מוחזקת בבעלות משותפת של תנובה (50%) וקיבוץ טירת צבי במיזוג שאושר בתנאים על ידי רשות התחרות בשנת 2000.³ לעסקת מיזוג נלווה גם הסכם הפצה בין הצדדים שבד בבד עם אישור המיזוג, פטר אף הממונה את הסכם ההפצה מאישור הסדר כובל,⁴ פטור שאושר מחדש מפעם לפעם.

² הכרזה בדבר קיום מונופולין: תנובה מרכז שיתופי לתוצרת חקלאית בישראל בע"מ (25.12.1988) רשות התחרות 4100052

³ החלטה בעניין מיזוג בתנאים בין תנובה אגודה שיתופית לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ וטיב בית חרושת לנקניק ובשר מעושן טירת צבי (שותפות ציבורית) (20.1.2000) רשות התחרות 3007065.

⁴ החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ לבין טיב טירת צבי 2000 (2000) רשות התחרות 3007409.

3. הבבילות והשפעתן על התחרות

ההסכם בין הצדדים כולל שלוש כבילות: התחייבותה של טירת צבי כלפי תנובה שתנובה תפעל כמפיצה הבלעדית של מוצרי טירת צבי בכל שטחי מדינת ישראל בתמורה לעמלה;⁵ התחייבותה של תנובה כלפי טירת צבי כי כל עוד הפצת מוצרי טירת צבי מתבצעת מכוח הסכם ההפצה תנובה לא תעסוק בשיווק ובהפצת מוצרים שעשויים להתחרות במוצרי טירת צבי ללקוחות באזור ההפצה, למעט מוצרים שתנובה הייתה מעורבת בהפצתם במועד חתימת הסכם ההפצה, ולמעט סוגי מוצרי בקר אשר אינם נכללים בפועל בסל מוצרי טירת צבי;⁶ וכן הצדדים הסכימו כי תנובה תמכור את מוצרי טירת צבי ללקוחות במחיר המחירון שיקבע על ידי טירת צבי ועל פי מדיניות ההנחות של טירת צבי, אולם תנובה תהיה רשאית להעניק הנחות שחורגות ממדיניות זו, ובלבד שהיא תישא בעלותן.

החששות התחרותיים אשר עשויים לעלות כתוצאה מן ההסדר פורטו ונדונו בהרחבה בהחלטות הפטור הקודמות. יוער כי עד ינואר 2021 החזיקה תנובה בקבוצה א.ת. – אגודה שיתופית בע"מ (להלן א.ת.), אשר עוסקת בין היתר בשחיטה ועיבוד של פטם והודו, וסיפקה חומרי גלם עבור טירת צבי ומתחרותיה. נכון להיום, אין לקבוצת תנובה כל אחזקות, במישרין או בעקיפין, בא.ת. על כן, החשש מחסימת אספקת חומרי גלם למתחריה של טירת צבי (שצוין בהחלטות הקודמות) אינו מתעורר עוד.

ההסכם בין תנובה לטירת צבי מעלה, אם כן, שלושה חששות תחרותיים: הפחתת האפשרות לתחרות בין טירת צבי לבין תנובה בנוגע למוצרים שתנובה מפיצה עבור טירת צבי; חסימת

⁵ התחייבות זו סויגה עבור לקוחות מסוימים (צה"ל, קיבוץ טירת צבי ומספר לקוחות תעשייתיים), להם טירת צבי תספק את המוצרים עצמאית. כיום טירת צבי מפיצה את מוצרים לצה"ל, לטירת צבי ותאגידיו, פרו פלוס בע"מ (חברה בשליטת תנובה) ולמעדנות (המוחזקת במלואה על ידי תנובה). בנוסף, קיימת מכירה ישירה לצרכנים בחנות המפעל בקיבוץ.

⁶ באשר למוצרים שלא נכללו בפועל בסל המוצרים של טירת צבי בעת חתימת ההסכם נקבע כי תנובה תציע לטירת צבי לייצר או לשוק את המוצרים הרלוונטיים.

⁷ כאמור, חשש רביעי אשר הוזכר בהחלטת הפטור הקודמת (ואלה הקודמות לה) לעניין חסימת מתחרותיה של המתחרות של טירת צבי על ידי תנובה באמצעות מניעת אספקה של חומרי הגלם לחברות הללו, איננה רלוונטית לנוכח מכירת א.ת. בדצמבר 2021.

מתחרים של טירת צבי בהפצת מוצריהם אל המדף, הודות ליתרונותיה של תנובה כמפיצה של סלים; פגיעה בתחרות הפנים-מותגית של מוצרי טירת צבי.

לעניין החשש הראשון, הסבירות לכניסתה של תנובה לתחרות בתחום זה אינה גבוהה, בין היתר, נוכח העובדה כי תנובה מכרה את חלקה בקבוצת א.ת. וכן נוכח אחזקות תנובה בטירת צבי.

לעניין החשש השני, אציין ראשית כי עצם העובדה שתנובה ממילא מחזיקה בחמישים אחוזים מטירת צבי יוצרת מאליה אינטרס של תנובה בקידום מוצרי טירת צבי מול הקמעונאים, גם אם לא תפיץ בפועל את מוצרי טירת צבי על פי ההסדר המתואר. לפיכך, מלכתחילה החשש שנוסף כתוצאה מההסדר עצמו הוא, לכל היותר, מצומצם. עוד יש לציין כי באישור המיזוג דאז הוטלו מגבלות על קשירה של מוצרים של תנובה לטירת צבי..

ולבסוף, לעניין החשש השלישי, נציין כי טירת צבי פועלת בסביבה תחרותית. אשר על כן, הכבילות שבהסדר הכובל אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק ואין בהן כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי לפי סעיף 14 לחוק התחרות ולהעניק את הפטור המבוקש וזאת לתקופה של שלוש שנים. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק התחרות נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מהסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

מיכל כהן
הממונה על התחרות

ירושלים, י' שבט תשפ"ג

01 פברואר 2023